

Sygn. akt: I Ns 70/13

POSTANOWIENIE

Dnia 23 grudnia 2013 r.

Sąd Rejonowy w Przasnyszu I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Rafał Chrzczonowski
-----------------	-------------------------

Protokolant:	St. sekr. sądowy Bogusława Kozłowska
--------------	--------------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2013 r. w Przasnyszu na rozprawie

sprawy z wniosku C. M.

z udziałem J. M. (1), J. M. (2), T. M., Z. C., B. M. i (...) S.A. z siedzibą w W.

o zatwierdzenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku

1. odmawia zatwierdzenia zawartego we wniosku z dnia 4 lutego 2013r. oświadczenia C. M. o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia przez nią oświadczenia woli o odrzuceniu spadku po jej zmarłym mężu S. M.,

2. stwierdza, że wnioskodawczyni i uczestnicy ponoszą koszty postępowania w zakresie związanym z ich udziałem w sprawie.

(-) SSR Rafał Chrzczonowski

Sąd Okręgowy w Ostrołęce I Wydział Cywilny po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 marca 2015 roku na skutek apelacji wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w Przasnyszu z dnia 23 grudnia 2013 roku sygn. akt INs 70/13

postanawia:

1. apelację oddalić;
2. odstąpić od obciążania wnioskodawczyni obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego za II instancję na rzecz uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w W..

Sygn. akt I Ns 70/13

UZASADNIENIE

C. M. we wniosku z dnia 4 lutego 2013r., zatytułowanym „Oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku” oświadczyła, że uchyła się od skutków prawnych niezłożenia przez nią oświadczenia woli o odrzuceniu spadku po jej zmarłym mężu S. M. oraz wnosiła o zatwierdzenie przez Sąd powyższego oświadczenia. W uzasadnieniu podnosiła, że po śmierci męża nie zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe, ponieważ był on bezrobotny i według wiedzy wnioskodawczyni nie posiadał żadnego majątku. Wnioskodawczyni nie było również wiadomym, by posiadał on wymagalne zobowiązania. Związek małżeński zawarli w 2005r. i zamieszkali w wynajętym

mieszkań. Jej mąż nie miał pracy. Wnioskodawczyni argumentowała, że w tej sytuacji, wobec faktu, że będąc spadkobiercą ustawowym nie była zorientowana w finansach męża, a wiedząc, że utrzymuje się tylko z jej zarobków i prac dorywczych uznała, że przeprowadzenie postępowania spadkowego nie jest konieczne. Jednakże 16 listopada 2012r. Sąd Rejonowy w Przasnyszu, w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku z wniosku (...) S.A. odrzucił jej wniosek o przywrócenie terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku. W toku tego postępowania okazało się, że mąż pozostawił niespłacony kredyt zaciągnięty w tym banku jeszcze przed zawarciem małżeństwa. Wnioskodawczyni tłumaczyła nadto, że mąż zmarł niespodziewanie, w związku z czym nie była w stanie uporządkować wszystkich jego spraw, a małżeństwem byli zaledwie od 3 lat. Nie wiedząc o zobowiązaniach męża, nie zachowała terminu przewidzianego w art. 1015 kc i nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku. Wnioskodawczyni oświadczała, że gdyby w dacie 8 grudnia 2008r. wiedziała o długach spadkodawcy, złożyłaby oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Uczestnik (...) S.A. z siedzibą w W. wnosił o oddalenie wniosku wskazując, że wniosek dotyczy uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku, tymczasem wnioskodawczyni nie złożyła żadnego oświadczenia w ustawowym terminie.

Pozostali uczestnicy nie wzięli udziału w rozprawie i nie zajęli żadnego stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

6 sierpnia 2005r. C. M. zawarła związek małżeński ze S. M.. Małżonkowie zamieszkali w wynajętym mieszkaniu w G., przy ul. (...).

W dniu 20 lutego 2007r. (...) S.A. z siedzibą w W. złożył do Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieście w Warszawie pozew przeciwko S. M. o zapłatę kwoty 40809,31 złotych. Jako adres zamieszkania pozwanego wskazano w pozwie adres mieszkania, w którym S. M. mieszkał wraz z żoną w G., przy ul. (...). Dnia 25 czerwca 2007r. Sąd wydał nakaz zapłaty, który doręczono pozwanemu na wskazany w pozwie adres dla doręczeń. Nakaz zapłaty wraz z odpisem pozwu odebrała 2 lipca 2007r. C. M..

S. M. zmarł 8 grudnia 2008r. B.. W ustawowym terminie C. M. nie złożyła żadnego oświadczenia co do spadku po mężu.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił w oparciu o następujące dowody: odpis skrócony aktu małżeństwa (k. 4), odpis skrócony aktu zgonu (k. 5), dokumenty zgromadzone w aktach sprawy I Nc 1570/07 Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieście w Warszawie – pozew z 20.02.2007r., nakaz zapłaty, zwrotne potwierdzenie odbioru.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 1019 kodeksu cywilnego, jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli, z tym, że uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem, zaś spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca. Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu. Wreszcie zgodnie ze wskazanym przepisem, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Co prawda swój wniosek wnioskodawczyni w niniejszej sprawie zatytułowała jako „Oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku”, jednak z treści żądania wyraźnie wynika, że chodzi o oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia przez nią oświadczenia woli w terminie przewidzianym ustawą. Dlatego nie mogła odnieść skutków argumentacja uczestnika postępowania, (...) S.A., zgodnie z którą wniosek należało oddalić z tego powodu, że dotyczy on uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu spadku, gdy tymczasem wnioskodawczyni nie złożyła żadnego oświadczenia w ustawowym terminie. Istotna jest wszak

treść żądania, a nie tytuł wniosku. Niemniej jednak, w okolicznościach niniejszej sprawy, wniosek o zatwierdzenie oświadczenia woli wnioskodawczyni nie zasługiwał na uwzględnienie z innych przyczyn.

Przede wszystkim stwierdzić należy, że to na wnioskodawczyni, zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 kodeksu cywilnego, spoczywał ciężar udowodnienia przesłanek, od których art. 1019 § 1 kc uzależnia w ogóle możliwość uchylenia się od skutków prawnych czy to złożenia danego oświadczenia, czy to braku takiego oświadczenia, a zatem w pierwszej kolejności istnienia błędu lub groźby. W niniejszej sprawie wnioskodawczyni powoływała się na błąd, który miał dotyczyć stanu majątkowego jej męża, a ściślej jego zadłużenia. Jednakże poza twierdzeniami samej wnioskodawczyni nic nie wskazuje, by rzeczywiście nie wiedziała ona o tym zadłużeniu. Nie dość, że żadnych przekonywujących dowodów w tym zakresie wnioskodawczyni nie zgłosiła, to ostatecznie okazały się zupełnie nieprawdziwe jej twierdzenia, że w korespondencji przychodzącej do męża do wynajmowanego przez nich mieszkania nie widziała nic z sądu w Warszawie. Wnioskodawczyni sugerowała, że być może korespondencja w sprawie zakończonej wydaniem nakazu zapłaty była kierowana na adres zameldowania męża w Z.. Tymczasem z akt sprawy I Nc 1570/07 Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieście w Warszawie wynika nie tylko to, że wierzyciel wskazał już w pozwie adres S. M. w G., ale również i to, że to właśnie wnioskodawczyni odebrała skierowaną do jej męża przez Sąd warszawski przesyłkę, zawierającą nakaz zapłaty wraz z odpisem pozwu. Wynika to z podpisu na zwrotnym potwierdzeniu odbioru. Jest naprawdę mało prawdopodobne, by taka przesyłka nie zainteresowała wnioskodawczyni. Biorąc pod uwagę, że – jak sama wnioskodawczyni podnosiła – małżeństwem byli krótko i zamieszkali w wynajmowanym mieszkaniu, można spodziewać się, że dużo korespondencji do nich nie zdążyło przyjsć. Tymczasem przedmiotowa przesyłka była wyjątkowa – nie dość, że z sądu, to jeszcze z odległego miasta. Tym bardziej dziwić muszą obecne zapewnienia wnioskodawczyni o braku jakiegokolwiek wiedzy o korespondencji sądowej do męża. Podważa to twierdzenia wnioskodawczyni o pozostawaniu w błędzie co do sytuacji finansowej męża i czyni je niewiarygodnymi, zwłaszcza, że brak innych dowodów, które by taki błąd potwierdzały. Nie mówiąc już o zachowaniu w tej sytuacji rocznego terminu na uchylenie się od skutków prawnych braku oświadczenia woli.

W okolicznościach niniejszej sprawy brak wiedzy wnioskodawczyni o długach męża należy ocenić co najmniej jako efekt niedołożenia przez nią należytej staranności. Nie może być zaś uznana za błąd istotny w rozumieniu art. 1019 § 1 c w zw. z art. 84 § 2 kc nieznanostwo przedmiotu spadku, będąca wynikiem niedołożenia należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego. Tak też przyjmuje Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, jak choćby w postanowieniu z dnia 29 listopada 2012r. w sprawie II CSK 172/12, opubl. w: Monitor Prawa Bankowego, 2013/10/51 (zob. także: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04, OSNC 2006 Nr 5, poz. 94 i z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 337/09, LEX 677786). Poprzestanie na pozbawionym podstaw przypuszczeniu dotyczącym stanu majątku spadkodawcy jest wyrazem braku należytej staranności, który uniemożliwia uchylenie się od skutków prawnych złożenia albo niezłożenia oświadczenia woli w oparciu o przepisy o wadach oświadczenia woli, jeśli pomiędzy niedołożeniem wymaganej w okolicznościach sprawy dbałości a brakiem rozeznania co do przedmiotu spadku zachodzi zależność przyczynowo - skutkowa. Wobec tego za błąd istotny spadkobiercy uznać należy brak wiedzy o stanie spadku, mimo podjęcia właściwych i możliwych działań, zmierzających do ustalenia rzeczywistego stanu spadku. W ocenie Sądu zaś wnioskodawczyni powinna i miała faktyczną możliwość stosowne działania podjąć. Po pierwsze, sama podnosiła, że znała się z mężem krótko przed ślubem, krótko też byli małżeństwem. Tym bardziej nie powinna poprzestać na ocenie tylko tego, co zaobserwowała w trakcie trwania małżeństwa. Konkretnie starania takie mogły natomiast polegać przynajmniej na przejrzeniu dokumentów znajdujących się w mieszkaniu – jak wynika z akt sprawy I Nc 1570/07 Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieście w Warszawie o zapłatę, jeszcze długo po otrzymaniu nakazu zapłaty mąż wnioskodawczyni korespondował z sądem, składał wnioski, otrzymywał odpisy postanowień i zarządzeń. Usiłując zakwestionować wydany w sprawie nakaz zapłaty, mąż wnioskodawczyni musiał całą tę dokumentację gromadzić. Brak podstaw do uznania, by trzymał ją gdzie indziej, niż w mieszkaniu. Trudno uwierzyć, by po jego śmierci jakikolwiek ślad w dokumentach nie pozostał po tym wszystkim, zwłaszcza, że jak sama wnioskodawczyni utrzymywała, mąż zmarł nagle. Wreszcie, pamiętając o odebraniu przesyłki z sądu z Warszawy, wnioskodawczyni mogła spróbować ustalić w tymże sądzie, czy sprawa przypadkiem nie dotyczyła jakichś długów jej męża. Ostatecznie zaś samo niezłożenie jakiegokolwiek oświadczenia przez wnioskodawczynię w powyższych okolicznościach również ocenić należy jako niedbalstwo. Wnioskodawczyni z jednej strony podnosiła, jak krótko była

ze swoim mężem, a z drugiej strony mimo to bezkrytycznie właściwie uznała, że z pewnością żadnych długów mąż nie pozostawił, dlatego nie uznała za stosowne złożyć oświadczenie woli o odrzuceniu spadku. Nie może to obecnie uzasadniać zatwierdzenia uchylenia się przez wnioskodawczynię od skutków braku oświadczenia woli o odrzuceniu spadku w ustawowym terminie. Dlatego wniosek w tej sprawie oddalono, jak w sentencji, wobec uznania, iż jest on bezpodstawny.

/-/ R. Chrzczonowski